

Neverím vlastným očiam...

So záujmom a s prekvapením som si pred pár dňami prečítala rozhovor s novým predsedom Matice slovenskej na www.parlamentnelisty.sk. S prekvapením preto, že som mala pocit, že miestami to nehovorí nový predseda MS, ale tí, ako ich nazýva, „pomýlenci“, ktorí s ním sedeli 7 rokov vo výbore MS. Používa totiž ich argumentáciu, ich myšlienky a odporúčania, ktoré 7 rokov vo výbore MS ignoroval.

Bez toho, aby prezentoval svoju „aspoň elementárnu predstavu o budúcej činnosti Matice slovenskej, bombasticky vyhlasuje, že treba „nastoliť nový kurz riadenia“. Dobré, len neviem, prečo až teraz? Mám tomu rozumieť tak, že doposiaľ Matica nepotrebovala „nový kurz riadenia“ a zrazu, po zvolení Gešpera za predsedu MS ho potrebuje? Ako Tkáčov podpredseda mal predsa celé 4 roky v náplni práce otázku riadenia MS! Otázkou je: aké výsledky dosiahol, prečo sa pred verejnosťou s nimi nepochváli? A navyše, aj osobným pričinením pána Gešpera neschopné vedenie MS doposiaľ nedokázalo predstaviť slovenskej verejnosti nielen moderný matičný program, ale, čo je ešte horšie, nedokázalo vysvetliť a obhájiť opodstatnenosť existencie Matice slovenskej v súčasnosti. A toto všetko vo výbore MS kritizovali „pomýlenci“, zatiaľ čo pán Gešper aj so svojou suitou z Mladej Matice mlčali a prikyvovali Tkáčovi. Alebo, že by im bývalý predseda Tkáč zakazoval pracovať moderne a po novom?

Bývalý predseda Tkáč sa preslávil najmä svojimi kontroverznými videonahrávkami, ktorými zaplavoval webovú stránku MS. V snahe o sebaaprezentáciu rozposielal svoje infantilné videonahrávky na rôzne emailové adresy. Pán Gešper sa už stihol poučiť a oznamuje slovenskej verejnosti, že Matica slovenská sa pod jeho vedením bude venovať len „historicky prevereným národným udalostiam a osobnostiam“. No, otázkou je, aká „previerková komisia“ bude preverovať jednotlivé udalosti z našich národných dejín, ako aj jednotlivé osobnosti, aby ich mohla Matica verejne prezentovať? A čo s „nepreverenými udalosťami a osobnosťami“? Silno mi to pripomína časy normalizácie v bývalom Česko-Slovensku.

Pán Gešper už avizoval, že Matica sa bude venovať najmä folklóru a folklórnym skupinám. Skutočne potrebujeme takúto Maticu? Toto je predstava o Matici slovenskej ako za komunizmu. Pán Gešper asi nevie, že v Bratislave jestvuje Národné osvetové centrum, ktoré z celoštátneho hľadiska dlhodobo podporuje a metodicky usmerňuje činnosť organizácií, kolektívov a jednotlivcov v amatérskom prostredí v oblasti folkloristiky. Takisto aktívnu činnosť vyvíjajú aj rôzne folklórne združenia s regionálnou a celoslovenskou pôsobnosťou. A toto má byť to avizované nové smerovanie Matice slovenskej? Matica si pre neschopnosť svojho vedenia nevie nájsť zmysluplné miesto v slovenskej spoločnosti. Prečo sa pán Gešper nechce prioritne zamerať na dlhodobo zanedbávanú oblasť južného Slovenska? Južné Slovensko by malo byť prioritou MS! Lenže pán Gešper a mladíci z Mladej Matice by museli

poznať nielen matičné dejiny, ale aj históriu zápasov Matice slovenskej „Za tú našu slovenčinu“.

Vedenie Matice slovenskej sa celé roky sťažuje, že si médiá nevšímajú výsledky práce MS. Keď však zavítajú redaktori na valné zhromaždenie MS, ako sa to stalo naposledy v Liptovskom Mikuláši, navrhne ktosi z vedenia MS delegátom valného zhromaždenia odhlasovať, aby zástupcovia médií opustili rokovaciu sálu! Čoho sa vedenie Matice bojí? Aby novinári nezistili, ako sa manipuluje na valnom zhromaždení, ako sú umlčované kritické hlasy? Matica slovenská bola vždy hrdá na svoju demokratickú tradíciu. Vývoj, aký nastal v Matici po zvolení Tkáča do funkcie predsedu, nielenže popiera túto matičnú tradíciu, ale zavádza metódy diktátorských režimov popierajúcich akýkoľvek prejav kritiky, či nesúhlasu. Na jednej strane vedenie MS vyplakáva, že nedostáva priestor vo verejnoprávnej televízii a na druhej strane vykáže redaktorov STV zo sály...

Novozvolený predseda Gešper v rozhovore tvrdí, že Matica sa vraj musí lepšie prezentovať a propagovať. Má pravdu, lenže to by museli všetky oblastné pracoviská a domy MS robiť samostatné kultúrne, umelecké a národné akcie a nie priživovať sa na cudzích podujatiach. Zúčastňujú sa na akciách tých, ktorí to vedia robiť nielen lepšie, ale majú na to aj finančné prostriedky! Je priam neveriteľné, ale z rozpočtu MS ide v súčasnosti na mzdy jej zamestnancov viac ako polovica finančných prostriedkov!!! Matica viac troví ako tvorí, aby som parafrázovala myšlienku Ľ. Štúra. Stal sa z nej zaopatrovací ústav. A toto je bremeno, ktoré jej neumožňuje nielen sa hýbať, ale ani dýchať. Na miestnu a regionálnu kultúru dávala MS v poslednom období ročne len okolo 40 tisíc eur z celkového rozpočtu okolo 2 miliónov eur! A dovoľm si podotknúť, že toto bolo v kompetencii práve podpredsedu MS Gešpera...

Predseda Gešper sa verejne pochválil, že práve členovia záujmového odboru Mladá Matica, ktorému vtedy predsedal, „mali odvahu ako prví navrhnúť Mariána Tkáča za kandidáta na predsedu v r. 2010.“ My sme celé roky vedeli, kto je za to zodpovedný... Nuž, mládežníci, veľmi neskoro ste zistili, ako hlboko ste sa zmýlili. Len pozor, aby ste za pár rokov opäť neľutovali. Tkáč bol verejnosti viac-menej známy ako kontroverzná osoba, ale kto je v skutočnosti Marián Gešper? Kto ho pozná? Čím sa zaslúžil, aby si mohol sadnúť na Moysesov stolec? Od roku 2010 neprišiel v Matici so žiadnym návrhom, nepredložil žiaden program, či koncepciu ďalšieho vývoja Matice a matičného hnutia. Jeho celá kariéra sa dá zhrnúť do niekoľkých viet: bývalý zamestnanec kontroverznej pražskej advokátskej kancelárie, ktorý s bývalým predsedom Tkáčom podpísal protizákonnú zmluvu o právnej pomoci a dodnes nevrátil Matici slovenskej desaťtisíce eur, ktoré nadobudol neoprávnene. Tri roky bol tajomníkom predsedu M. Tkáča a 4 roky jeho podpredsedom. Nikdy ho verejne nekritizoval a keby to nerobili iní členovia výboru MS, nikdy sa nestane predsedom MS! Tkáč by bol vládol ďalej. Za tie roky si však prezieravo pripravil pôdu: do všetkých dôležitých funkcií v MS si dosadil sčasti naivných a sčasti málo vzdelaných mladých (Tkáč to nazýval „omladzovanie“ MS!). A títo na poslednom valnom zhromaždení opäť tradičnými manipuláciami rozhodovali, ako im prikázala vrchnosť. Teraz všetci stoja v rade a čakajú, aká trafika sa im v Matici ujde.

Poučenie z volieb na VZ je, že, pri dobrej organizácii vedenia a zamestnancov môže byť za predsedu Matice slovenskej zvolený hocikto. Rovnaké kritériá platia aj pri voľbe členov výboru MS, môže to byť aj obyčajný nedouk, ktorý neovláda spisovný jazyk, nezáleží ani na vzdelaní, hlavne, aby to bol „náš“ človek...

Pre Gešpera pracovala celá matičná infraštruktúra, mal aj kľúčový post riaditeľa členského ústredia. Postupoval systematicky a strategicky, premyslene a efektívne. Za daných okolností dopadli voľby podľa očakávania...

Pokiaľ sa nezmení systém volieb v MS, bude to začiatok konca Matice slovenskej. Mal pravdu ten, kto kedysi povedal, že Matica nepotrebuje vonkajšieho nepriateľa, ona sa dokáže zničiť sama...

Ako vyzerá novozvolený nový výbor?

16 členov výboru sú **zamestnanci** MS, opäť budú hlasovať za návrhy vedenia, tak, ako doteraz, aby si neohrozili svoje pracovné miesta

19 členov výboru MS je z **východného Slovenska**

12 je z prešovského kraja (aj p. predseda - je z Vranova nad Topľou)

2 sú členovia Kotlebovej strany (a možno aj ďalší, ale tí sú zatiaľ utajení, dvaja však svietia na kandidátke Kotlebovej strany vo voľbách do VÚC)

S takýmto personálnym zložením výboru je novozvolený pán predseda veľmi spokojný. Vraj je to „generácia s pragmatickým pohľadom na svet“. Doposiaľ však Mladá Matica nepredložila žiaden program, žiadnu víziu nového smerovania Matice slovenskej. Na zasadnutiach výboru mladí mlčali celých sedem rokov, niektorí z nich neprehovorili ani len jedno - jediné slovo. Ich hlavná úloha spočívala v tom, aby hlasovali tak, ako si želal ich „vodca“. Dominik Tatarka to výstižne nazval „démon súhlasu“. Bohužiaľ, tento „démon súhlasu“ totálne ovládol Maticu slovenskú.

Pochopiteľne, že pána Gešpera veľmi teší, že vo výbore sú „aj aktivisti z Mladej Matice, teda kolegovia z „**mladomatičného obdobia môjho snaženia**“. V poriadku, asi si to zaslúžia za predvolebnú kampaň (videli sme v deň volieb tie pekné farebné volebné noviny aj s fotkami vyvolených). Niektorí z nich, vrátane nového predsedu, ako vidíte aj podľa posledného citátu, by sa však mali pocvičiť v spisovnej slovenčine. O tom som písala už veľakrát... My si budeme musieť zvykať na Maticu východoslovenskú...

Zloženie nového výboru nedávno v STV ohodnotil i prvý porevolučný predseda MS p. Viliam Gruska: „**Kedysi boli vo výbore MS osobnosti, špičkoví odborníci vo svojej profesii. A čo**

dnes? Nikoho v zozname členov výboru nepoznáme...“ A toto je skutočná tragédia Matice slovenskej.

Nový pán predsedsa tvrdí, že matičná členská základňa je **húževnatá a stabilizovaná**, možno je to tak na východe v Mladej Matici, ale pravdou je, a odznelo to aj na valnom zhromaždení, že Miestne odbory MS sú už dlhodobo znechutené z nedostatku finančnej podpory zo strany vedenia. Členstvo je prestarnuté, pracuje len zotrvačnosťou a počet členov MS neustále klesá a tento trend, ako sa zdá, sa už stáva trvalým. V Matici musí nastať zmena, ale Marián Gešper nie je schopný zastaviť úpadok matičného života.

Nuž, z rozhovoru s pánom predsedom sme sa nedozvedeli nič nové, len to, čo sme „my, pomýlenci“ nahlas a verejne hovorili na rokovaní výboru celých 7 rokov. Vtedy bol však pán Gešper k našim návrhom hluchý a nemý...Dnes o tom sám hovorí a píše!

Mrzí ma však, že pán nový predsedsa namiesto ukončenia vnútramatičných sporov, ako čítam, ďalej pokračuje v Tkáčovej politike otvorenej konfrontácie a rozdeľuje matičíarov na dobrých a zlých. Zároveň nás všetkých pozýva na prvé slávnostné zasadanie nového výboru do Martina. Vďaka za „úprimné“ pozvanie, pán predsedsa, ale ja sa na slávnostnom zasadnutí nového výboru nezúčastním. Ja sa totiž nedokážem pretvarovať a hrať divadlo...

Eva Garajová